

1- YÜKLEMİN YERİNE GÖRE(ÖGE DİZİLİŞİ) CÜMLELER

Yüklem yerine göre:Kurallı ve Devrik Cümle diye ikiye ayrılır

1. Kurallı Cümle:Yüklemi sonda olan cümlelere denir.

→ Sabahtan beri seni **bekliyorum.** →Yüklem: **bekliyorum.**

→ Kitaplığımda konuyla ilgili kaynaklar **var.** → Yüklem: **var.**

Görüldüğü üzere her iki cümlenin yüklemi de cümlenin sonundadır. Bu yüzden bu cümleler yüklemelerinin yerine göre (öğelerinin dizilişine göre) kurallı cümledir.

2. Devrik Cümle:Yüklem cümlenin sonunda olmadığı, cümlenin başında ya da ortasında olduğu cümleler yüklemelerinin yerine (öge dizilişine) göre devrik cümledir.

Örnek: Gelmedim, ben senin yanına,

Duymadım, senin üzüntülü olduğunu.

yukarıdaki dizelerde yüklem başta ve ortada yer aldığı görüyoruz. Bu sebeple her iki cümle yüklemelerinin yerine (öğelerinin dizilişine) göre devrik cümle olurlar.

UYARI: Devrik cümle anlatım bozukluğu nedeni değildir.

→ Çok **başarılıymış** okulda bizim kız.

Yüklem (yüklem ortada)

→Dün akşam yolun başında **karşılaştık** onunla.

Yüklem (yüklem ortada)

3)Eksiltili Cümle: Yüklemi bulunmayan cümlelerdir.

→Sana veda etme zamanı... (geldi.) (yüklem)

→Seni orada görünce çok... (şaşırdım.) (yüklem)

A) Aşağıdaki cümlelerin hangisi yüklem yerine göre diğerlerinden farklıdır?

- A) Aradığım kitapları bulamadım bu küçük kitapçıda.
- B) Her sabah kahvaltıda çiçek balı yerdi dedem.
- C) Mehtaplı bir yaz gecesinde tanışmıştık onunla.
- D) Odanın kapısını küçük bir kız çocuğu açtı.

B)Aşağıdakilerin hangisi devrik bir fiil cümlesidir?

- A)Çok **sessizdi** ortalık dün akşam.
- B)Hiçbir şey **anlamadım** çünkü filminden.
- C)Çocuk tek başına sokakta **bekliyordu.**
- D)Bekir Bey'in gözleri **parladı.**

Aşağıdaki cümlelerin yüklemelerini bularak altındaki-yanındaki boşluklara kurallı mı devrik mi olduklarını yazınız.

- 1)Kitaplar, ekmek ve su gibi bir ihtiyaçtır. ....
- 2)Her mevsimin kendine göre güzellikleri vardır. ....
- 3)Bu karanlık sokakta bitmesin yolculuğum. ....
- 4)Bana düşmez can vermek, yumuşak bir kucakta.....
- 5)Evlerin bacasını kolluyor yıldırımlar. ....
- 6)Zamanla nasıl değişiyor insan. ....
- 7)Gökyüzünün başka rengi de varmış! ....
- 8)Ne dönüp duruyor havada kuşlar? ....
- 9)Geç fark ettim taşın sert olduğunu. ....
- 10)Dostlarla da yollar ayrıldı bir bir. ....
- 11)En büyük hayalim öğretmen olmaktır. ....
- 12)Galiba seni anlayan bir tek benim. ....
- 13)Dante gibi ortadayız ömrün. ....
- 14)Bu derste kurallı cümleleri öğrendik. ....
- 15)Dost dostun eyerlenmiş atıdır. ....
- 16)Çölü el arabasını çekerek geçiyordu. ....
- 17)Odaya döndüğümde, babam oturuyordu. ....
- 18)Adım atmakta zorlanıyordum sana. ....
- 19)Çoktan unutturdum ben seni. ....
- 20)Dipsiz bir kuyuya dökülmekteyim. ....
- 21)Kaçıyorum bugün senden gizlice. ....
- 22)Ben kendimi sensizliğe alıştıırıyorum. ....
- 23)Sen de alıştır kendini bensizliğe. ....
- 24)Bence yağmurda beklemek güzeldir. ....
- 25)O mavi gözlü bir devdi. ....
- 26)Sen Türkiye gibi güzelsin. ....
- 27)Ardında savrulsunlar yapraklar. ....

1)"Bir gemi yelken actı hayal iklimlerine" cümlesinin yüklem yerine göre özdeşi aşağıdakilerin hangisinde yoktur?

- A) Hırçın bir fırtınayı düşünüyordu deniz.
- B) Civarında çığlıkla yorgun martılar kaçtı.
- C) O iklime erişmeye imkân yok.
- D) Solgun yanaklarında üç damla yaş kurudu.

2) Aşağıdaki cümlelerden hangisi yüklem yerine göre diğerlerinden farklıdır?

- A) Yazdığı hikâyelerde toplumsal sorunlara değindi.
- B) Meslek hayatına başladığında bir süre çok bocalamıştı.
- C) Gençler çoğu kez büyüklerinin uyarılarını dikkate almaz.
- D) Hatırlıyor musun seninle birlikte geçirdiğimiz günleri?

3) Aşağıdaki cümlelerin hangisi kurallı bir cümledir?

- A)Bulamıyoruz artık o gençlik yıllarımızdaki neşemizi.
- B) Özlemeyen kimse var mı acaba çocukluğunu, gençliğini?
- C) Her köşede, her metrekarede bir anım var.
- D) Kalmadı artık eski enerjimiz, eski gücümüz.

4)Aşağıdaki cümlelerden hangisi devrik bir cümledir?

- A) Doğa, insanlar için her zaman yaşam kaynağı olmuştur.
- B) Ormanın o eşsiz kokusunu çekti içine.
- C) Nefeslenmek için bir pınarın yanına oturdu.
- D) Gürge ağaçlarının yaprakları rüzgârla sallanıyordu.

5)Aşağıdakilerin hangisinde yüklem sonda kullanılmamıştır?

- A) Sağlıklı bir yaşam için yürüyüş yapardı hiç üşenmeden.
- B) Ateşi çıkan çocuğu hastaneye götürdüler.
- C) Sınıf kapısının önünde öğretmenlerini bekliyordu.
- D) Başladığı işi hiçbir zaman yarım bırakmazdı.

6) Aşağıdaki cümlelerden hangisi devrik bir fiil cümlesidir?

- A) Çocuğun kıvrık saçları epey uzamıştı.
- B) Birkaç soru geldi aklına o anda.
- C) Çok çalışkan biriydi aslında.
- D) Hiçbir şeyin farkında değildi küçük yavru.

7) Aşağıdaki cümlelerden hangisi yüklem yerine göre diğerlerinden farklıdır?

- A)Bu duruma bir çare bulmak gerekiyordu.
- B) Zamanla hatalarını anlamaya başlayacaktır.
- C) Sonra kendi kendine oynadı saatlerce.
- D) Zil sesini duyunca koşarak kapıyı açmaya gitti.

2-YÜKLEMİN TÜRÜNE GÖRE CÜMLELER

Yüklem türüne göre cümleler: “İsim Cümlesi” ve “Fiil Cümlesi” olmak üzere ikiye ayrılır:

1. İsim (Ad) Cümlesi:

Yüklemi isim (ad) olan cümlelere **İsim (Ad) Cümlesi** denir.

Örnek: Rehber öğretmenimizin ismi Mehmet'tir.
Yüklem

→ Uzun bir yolculuktan sonra İncesu'daydık.
Yüklem

Bu cümlelerin yüklemeleri olan “Mehmet” ve “İncesu” kelimeleri türlerine göre isimdir. Bu sebeple isim cümlesidir.

UYARI: “Var” kelimesi “gitmek, ulaşmak” anlamında çekimlenirse fiil (eylem) cümlesi olurken “mevcut (bulunma)” anlamında kullanılırsa isim (ad) cümlesi kurar.

→ **Örnek:** Bu saate kadar çoktan köye varmıştır.
Yüklem (Fiil Cümlesi)

→ Bizim buralarda her türlü meyve var.
Yüklem (İsim Cümlesi)

UYARI: Yüklemi fiilimsi olan cümleler, isim (ad) cümlesidir.

Örnek: Tek kurtuluş yolumuz çok çalışmaktır. → İsim-Fiil
Vatanını en çok seven görevini en iyi yapandır. → Sıfat-Fiil
Bu cümlelerin yüklemeleri fiilimsi olduğu için isim (ad) cümlesi olurlar.

2. Fiil (Eylem) Cümlesi:

Yüklemi fiil (eylem) olan cümleler, fiil (eylem) cümlesi olurlar.

Örnek: Bu hafta cümle türlerini işleyeceğiz.
Yüklem

→ Bu kadar çok çalışmana imreniyorum.
Yüklem

→ Bir türlü anlamadım benim söylediklerimi.
Yüklem

Yüklemeleri fiil olduğundan bu cümleler fiil cümlesidir.

Aşağıdaki cümlelerde yüklem türünü belirleyiniz. Buna göre cümlelerin isim (ad) cümlesi mi yoksa fiil (eylem) cümlesi mi olduklarını belirtiniz.

1. Bahçeden türlü türlü çiçek kokuları geliyor. ....
2. İş çıkışı bir arkadaşşıma uğrayacağım. ....
3. Zamanında buralarda bir tane bile ev yoktu. ....
4. Dışarı çıkmışken pazara da uğradım. ....
5. Uzun boylu, geniş omuzlu bir adamdı. ....
6. Benim gibi o da sözü uzatmayı hiç sevmez. ....
7. Ayaklarımın altı dünyanın tam ortasıdır. ....
8. Bir bardak çay daha alabilir miyim? ....
9. İsminiz nedir acaba? ....
10. Malesef üzerimde hiç nakit yok. ....
11. Kendimi bildim bileli bu köyde yaşıyorum. ....
12. Zahmet edip bir telefon etmek lazım... ....
13. Okula başlamadan okuması vardı. ....
14. Tatilde akşama kadar sokakta oynuyoruz. ....
15. Tiyatronun başlamasına daha zaman var. ....
16. Yapması gereken, hemen buraya gelmesidir. ....
17. Bazen dayanamayıp diyeti bozuyorum. ....
18. Hüseyin Hoca, en disiplinli öğretmendir. ....
19. İki haftadır çok hastaydım. ....
20. Bu yüzden de okula geledim. ....
21. Bu okul, oldukça dayanıklı bir okuldur. ....
22. Onun arkadaşı bir Türkçe öğretmenidir. ....
23. Sürpriz, umulmadık şeylerin bir anda olmasıdır.....
24. Gözlerinden süzülen yaşlar yanağına aktı. ....
25. Babasının hayalleri gibi onun da hayatı boştu. ....
26. Ah bu şarkıların gözü kör olsun! ....

Çoktan Seçmeli Sorular

6

1) Aşağıdakilerden hangisi bir fiil cümlesidir?

- A) Çayeli'nin sokakları çok dardı.
- B) Stadi şehir kıyısında ıssız bir yerdeydi.
- C) Her köyü doğal güzelliklerle doluydu.
- D) Bu haliyle Çayeli insana yaşama zevki veriyordu.

2) Aşağıdaki cümlelerin hangisi yüklem türü bakımından diğerlerinden farklıdır?

- A) Son olaylar bizleri kaygılandırmıyor değil.
- B) İş yerinde yaşanan olaylar hiç hoş şeyler değildi.
- C) Olay büyüye büyüye buralara kadar varmış.
- D) Arkadaşına saati soran öğrenciye öğretmen kızdı.

3) Aşağıdaki cümlelerin hangisi isim cümlesi değildir?

- A) Pantolonunun ütülerini keskin bir bıçak gibiydi.
- B) İlik bir ekim sabahıydı kaza yaptığımız gün.
- C) Şehrin en iyi otellerinin birinde konakladık.
- D) Evlerin önünde tek tük insanlar vardı.

4) Aşağıdakilerden hangisi yüklem türü bakımından farklıdır?

- A) Hiç dinlenmeden saatlerce çalıştı.
- B) Askerlerin arasında güvendeydik.
- C) Tek gagesi işleri bir an önce bitirmektir.
- D) Elinde, bahçeden kopardığı bir portakal vardı.

5) Aşağıdaki cümlelerden hangisi fiil cümlesi değildir?

- A) Beraber olduğumuz süre içinde bir kez bile gülümsemedi.
- B) Babam bir süre meraklı gözlerle süzdü beni.
- C) Anlattığına göre bu araba çok sağlam ve dayanıklıymış.
- D) Anladığını beli eder gibi başını salladı hafifçe.

6) Aşağıdakilerden hangisi yüklem türüne göre diğerlerinden farklıdır?

- A) Ateşten dağılan küller sağa sola savruldu.
- B) Bu, kimsenin ihtimal vermediği bir sondu.
- C) Sokak kapısının sesini duydu önce.
- D) Yavaşça annesine yaklaştı küçük çocuk.

7) Aşağıdakilerin hangisi devrik bir fiil cümlesidir?

- A) Adamın üstündeki mavi ceket çok yıpranmıştı.
- B) Bundan daha kötü bir olaya rastlanamazdı.
- C) Kimse yoktu köyün eski muhtarından başka.
- D) Herkesi hayretler içinde bırakıyordu illüzyonist.

3-ANLAMINA GÖRE CÜMLELER

1. Olumlu Cümle: Fiil cümlelerinde yüklemde bildirilen işin gerçekleştiğini, gerçekleşme durumunu ifade eden cümledir.

→ Bugünkü derste fiilimsileri işledik. → Olumlu-Fiil Cümlesi
→ Yazları burası oldukça sıcaktır. → Olumlu-İsim Cümlesi

UYARI: Bir cümlede istenmeyen bir işin, bir eylemin ya da durumun olması o cümleyi **biçimce olumsuz yapmaz.**

→ Ağaçtan düşüp kolu kırdı. → Ünlü yazar, hayatını kaybetti

2. Olumsuz Cümle: Fiil cümlelerinde yüklemde bildirilen işin gerçekleşmediğini, gerçekleşmeyeceğini bildiren cümledir.

➤ Fiil cümlesinin olumsuzu “-**ma/-me, -maz/-mez**” le yapılır.

→ Bu yıl tatile gitmeyeceğiz.

İsim cümlelerinde ise bahsedilenin **bulunmadığını, var olmadığını,** anlatılan şekilde olmadığını bildirirler. İsim cümlelerinin olumsuzu “**yok, değil ve -sız/-siz**” le yapılır.

→ Dün seni arayan Ahmet değildi.

→ Koca arazide bir tane bile ağaç yok.

UYARI: Bazı cümleler **biçimce olumsuz** oldukları halde **anlamca olumlu** olabilirler.

→ Onun buraya geleceğini bilmiyorum değilim. (biliyorum)

→ Siz söylersiniz de biz yapmaz mıyız? (yaparız)

UYARI: Ne... ne bağlacı cümlelere olumsuzluk anlamı katar.

→ Ne yemek yiyor ne su içiyor. (Yemek yemiyor, su içmiyor)

3. Soru Cümlesi: Bir soruya cevap almak amacıyla kurulan cümlelerdir. Soru eki olan -**mı/-mi/-mu/-mü** ya da **nasıl, ne zaman, neden** gibi soru anlamı katan kelimelerle kurulur.

→ Seni okula kim götürecektir? → Soru kelimeleriyle kurulmuş

→ Sen de bizimle gelecek misin? → Soru ekiyle kurulmuş

4. Şart (Koşul) Cümlesi: Şart cümleleri -**sa/-se şart ekiyle** kurulurlar ve cümlelere şart (koşul) anlamı katarlar.

→ Hava soğuksa dışarı çıkma. → Beğendiysen sana alayım.

5. Emir Cümlesi: Anlamca emir özelliği taşıyan ya da yüklemi emir kipiyle çekimlenmiş cümlelerdir.

→ Soruları çöz ve kontrol et. → Yemeğini çabucak bitir.

6. Ünlem Cümlesi: Korku, hayret, seslenme, heyecan gibi duyguları ifade eden cümlelerdir.

→ Şimdi hapyı yuttuk! → Eee, yeter artık!

Aşağıdaki cümleleri anlamına göre (olumlu, olumsuz, soru, şart, ünlem, emir) inceleyiniz.

- 1) Bu toplantıya onu çağırarak değiliz .....
- 2) Asya, hemen dosyaları buraya getir .....
- 3) Haftaya hep birlikte sinemaya gidiyoruz .....
- 4) İyi şeyler düşünen insanlar da yok değil .....
- 5) Yanına yedek kıyafet alırsan üşütmezsin .....
- 6) Antalya'ya gitme fikrini gözden geçirin .....
- 7) Eyvah, sizin yayladaki eviniz yanıyor .....
- 8) Aaa, Ne kadar da güzel bir tablo bu .....
- 9) Bu konuda sana yardım edecek kişi o değil .....
- 10) Size başkalarının fikirleri lazım değil .....
- 11) Söylediklerimi yaparsan zararlı çıkmazsın .....
- 12) Kaç yıldır İstanbul'da oturuyorsunuz .....
- 13) Sen de, aynı mahallede mi oturuyorsun .....
- 14) Ali'nin bütün sözlerine katılıyor değilim .....
- 15) Tezgahı, daha ileri bir yere açın .....
- 16) Buralardan bir uzaklaşırsa kendini toparlar .....
- 17) Şimdi anladın mı sana neden kırıldığımı .....
- 18) Yarına kadar tüm testler çözülecek. ....
- 19) Hadi canım sen de! .....
- 20) Belki başka bir zamana erteleyebiliriz. ....
- 21) Ben, saatin geç olduğunu fark etmedim. ....
- 22) İlaçları zamanında alsaydın daha iyi olurdu. ....
- 23) Telefonumun şarjı öğleye doğru bitiyor. ....
- 24) Çalışmalarını her gün tekrar ediyor musun? .....
- 25) Çocuk, ateşler içinde yanıyor. ....
- 26) Hey, çalışmayı bitirmemize iki gün var .....
- 27) Sakın, zamanını boş işlerde harcama .....
- 28) Söylediklerime kırıldıysa çok üzülürüm .....
- 29) Yaşasın, karnemde zayıf not yok .....

Çoktan Seçmeli Sorular

1) “Güneş artık eskisi gibi ısıtmıyor bu dünyayı.” cümlesinin özellikleri hangisinde doğru verilmiştir?
A) Kurallı – olumsuz – fiil B) Devrik – olumlu – fiil
C) Devrik – olumsuz – fiil D) Kurallı – olumsuz – isim

2) Aşağıdaki cümlelerin hangisi anlamca olumludur?
A) Artık sokaklarda çocuk falan kalmadı.
B) Şimdiki çocuklar ya telefon ya da bilgisayarla oynuyor.
C) İki kere sormama rağmen cevap vermedi bana.
D) Sağlık durumu hiç iyi değildi.

3) Aşağıdakilerden hangisi olumsuz bir cümledir?
A) Aydınlar, yaşadıkları topluma yol göstermelidir.
B) Roman, diğer ülkelerde olduğu gibi çok sevilmektedir.
C) Toplumun değişmesiyle sanatta önemli hale geliyor.
D) Kültürüne yabancılaşmış insanlar aydın olamaz.

4) Aşağıdaki cümlelerden hangisi anlamı bakımından diğerlerinden farklıdır?
A) Bu kadar işin yanında bu yaptığı doğru mu?
B) Senin de bizi sevdiğini bilmez miyim hiç?
C) Bugün içimde büyük bir mutluluk var.
D) Hayatımızın en zor kararlarından birini vereceğiz.

5) Aşağıdakilerin hangisinde **biçimce olumlu, anlamca olumsuz** bir cümle kullanılmıştır?
A) Ne beni ne de babasını bu konuda bilgilendirdi.
B) Bu güne kadar oraya adım atmış değilim.
C) Bu havada neden geldiğimi sormasın mı?
D) Senin de böyle diyeceğini tahmin etmemiştim.

6) Aşağıdakilerin hangisi olumlu bir fiil cümlesidir?
A) Babası onun derslerine hiç yardımcı olmuyordu.
B) Çocuklarına çok düşkün bir adamdı Nazım Bey.
C) Hasan, iki sene içinde Fransızca'yı öğrendi.
D) Bu, hiç de düşündüğü gibi kolay olmamıştı.

7) Aşağıdaki cümlelerden hangisi **soru cümlesi** değildir?
A) Siz benimle neden gelmeyeceksiniz?
B) Ben size güvenmez olur muyum hiç?
C) Gecenin geç saatinde silah sesi duydunuz mu?
D) Hayatımızın en zor görevi bu olabilir mi sence?

4) YAPISINA GÖRE CÜMLELER

4 tane: Basit Cümle, Birleşik Cümle, Sıralı Cümle, Bağlı Cümle

1. Basit Cümle (Tek Yüklemlilik Cümle): Tek bir yüklemi olan ve içerisinde **fiilimsi olmayan** cümlelerdir.

Örnek:Üç gündür aralıklarla kar yağıyor. → Yüklem
Yaz tatilinde ailecek Muğla'ya gideceğiz. → Yüklem

2. Birleşik Cümle (İçinde Fiilimsi Olan Cümle): Tek bir yüklemi olan ve içerisinde **fiilimsi olan** cümlelerdir. Birleşik cümlelerde birden fazla fiilimsi olabilir.

Örnek: Hiç acele etmeden ağır ağır yürüyordu.
Fiilimsi Yüklem

Örnek: Bildiğim bütün her şeyi anlatmak istiyorum.
Fiilimsi Fiilimsi Yüklem

UYARI: Birleşik cümlelerdeki fiilimsiler **yan cümlecik** olurlar.

Örnek:İçeri girer girmez onu tanıdım.
Yan Cümlecik(Fiilimsi) Yüklem

3. Sıralı Cümle (Birden Çok Yüklemlilik Cümle): Aralarında anlamca ilgi bulunan cümlelerin **virgül ya da noktalı** virgüllerle birbirine bağlanmasıdır.

Örnek: İçeri girdi, seni sordu, oyalanmadan çıktı.
Yüklem Yüklem Yüklem

Örnek: Kitabı açtı, sayfaları rastgele çevirdi.
Bu cümleler anlamca birbirleriyle ilgili olduğu için aralarına nokta yerine virgül konulur ve yapısına göre sıralı cümledir.

UYARI: Sıralı cümlelerde öge ortaklığı olabilir.

Örnek: **O;** her gün dersini çalışır, sporunu yapardı.
Görüldüğü gibi her iki cümlelerin öznesi ortaktır.

4. Bağlı Cümle (Bağlaçlarla Bağlanan Cümle):**Ve, Ama, fakat, lakin, ancak, ki** vb. **bağlaçla** birbirine bağlanan cümlelerdir.

Örnek: Ödevlerimi bitirdim ve erkenden yattım.
Yüklem Bağlaç Yüklem

Burada birden fazla cümle (yüklem) "ve" bağlacıyla birbirine bağlandığı için yapısına göre bağlı cümle olur.

UYARI: Hem... hem, ne... ne, ya... ya gibi bağlaçlar da bağlı cümle kururlar.

Örnek: **Ya** bu deveyi güdeceksin **ya** bu diyardan gideceksin.
Bağlaç Yüklem Bağlaç Yüklem

Aşağıdaki sıralı cümlelerde cümlelerin hangi ögesinin ortak olduklarını belirtiniz.

1. Etrafindakilere hiç acımaz, her türlü kötülüğü yapardı.

2. Ahmetler pikniğe gitti, biz neden gitmiyoruz?

3. Bilge dün hep oyun oynadı, hiç ders çalışmadı.

4. Seni bana, beni sana kışkırttılar.

B. Aşağıdaki cümleleri yapısına (Basit, Birleşik, Sıralı, Bağlı) göre karşısına yazınız.

1.Bütün gün kanepenin üzerinde uzanıp durdu.....

2.Sınav yaklaştığı için soru çözümüne ağırlık veriyor.....

3.Maçın en heyecanlı yerinde elektrikler kesildi. ....

4.Bizi anlıyordu lakin söylediklerimizi yapmıyordu. ....

5.Sakla samanı, gelir zamanı. ....

6.Sora sora Bağdat bulunur. ....

7.Odasına hızla girdi, test çözmeye başladı. ....

8.Ozan ve ben uzun zamandır aynı takımdayız. ....

9.Konuyu hiç tartışmadan kapatmak istiyor. ....

10.Yoklamayı aldı, ders anlatmaya başladı. ....

11.Yemeğini yedi, hemen ders başına geçti. ....

12.Unutulmaz anılar biriktirdiğim bir gezi oldu. ....

13.Ali, sınavlardan hep yüksek not alır. ....

14. Bana bakıp sustu, hiç bir şey söylemedi. ....

15. Ağaçtaki elmaları topladı ve kasaya dizdi. ....

16. Telefonu kulağına yakın tutmuyor mu? .....

17. İş başvurusu yapmak için Finike'ye gidecek.....

18. Komşun iki inek alsın ki sana da yağ versin. ....

19. Arabayı yıkamak için çeşmenin kenarına gitti. ....

UYARI: Sıralı ve bağlı cümlelerde fiilimsi olması önemli değildir. Yüklem virgül ya da noktalı virgülle ayrılıyorsa **sıralı cümle**, bağlaçla birbirine bağlanıyorsa **bağlı cümledir.**

1) Aşağıdakilerden hangisi tek yüklemlilik cümledir?

12

A) Zorunlu olmadıkça özel araç kullanmayın, yürümeyi ve bisikleti tercih edin.

B) Başkalarının davranışları, duygularımızı tetikleyebilir ama duygularımızın nedeni olamaz.

C) Çok su tüketiyor, çok yolculuk yapıyor, çok fazla yiyoruz.

D) Sakız; Anadolu'nun batısındaki Sakız Adası'nda yetişir.

2)Aşağıdakilerden hangisinde özne, ortak ögedir?

A) Atölyede çok otobüs var, başlarında bir usta çalışıyordu.

B) Ben insanlara iyilik yaparım, bu beni mutlu eder.

C) Annem ve babam kapıyı açtı, ellerinde bir kutu ile girdiler.

D) Binlerce kilometre yol katettim, gezmediğim yer kalmadı.

3) (I) Şu sıralar, kar ve buzdan yapılmış heykeller ziyaretçilerini bekliyor. (II) Kanada, Rusya gibi kışın soğuk geçtiği birçok ülkede buz festivalleri yapılıyor. (III) Dünyanın birçok yerinden gelen buz heykeltıraşları bu festivallerde buluşuyor ve hünelerini sergiliyor. (IV) Bu heykeltıraşlar, eserlerini çoğu zaman kalabalık bir ekiple yapıyorlar.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I. cümle fiilimsi bulunan cümledir.

B) II. cümle birden çok yüklemlilik cümledir.

C) III. cümlede bağlaçla bağlanmış cümleler vardır.

D) IV. cümle tek yüklemlilik cümledir.

4) Aşağıdaki cümlelerin hangisinde belirtili nesne, ortak öge olarak kullanılmıştır?

A) Sevdiği kitabı raftan aldı, tüm dikkati ile okudu.

B) Elindeki telefonu masanın üzerine bıraktı, hiç vakit kaybetmeden mutfağa girdi.

C) Dün akşam buraya geldi, bu akşam memlekete dönecek.

D) Geç kaldığımız için annem bana, babam da abime kızdı.

5) Aşağıdaki cümlelerden hangisi bağlı cümledir?

A) Ali ile Ahmet bugün okula gelmemiş.

B) O ve Lütfi hafta sonu Ankara'ya uğrayacaklar.

C) Ali buraya uğradı da öyle yola çıktı.

D) Bu iş yerinde beni yalnız o anladı.